

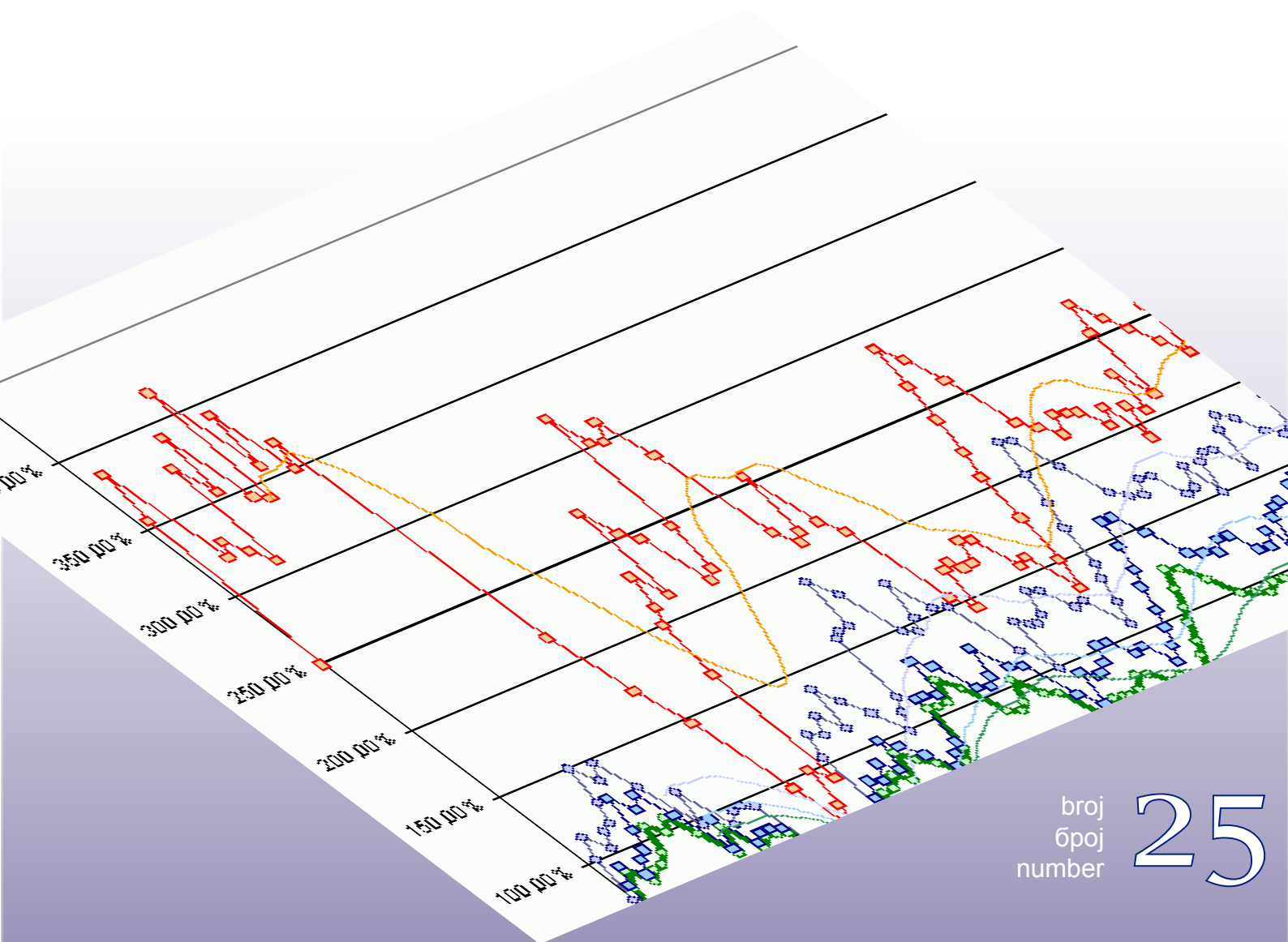
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

25

Uz ovaj broj...

U posljednje vrijeme pažnja BH javnosti se fokusirala na redizajn sustava trošarina. Imajući u vidu opredjeljenje Bosne i Hercegovine za europske integracije aktivnosti na izmjenama pravnog okvira trošarina u BiH treba usmjeriti na trasu EU standarda u ovoj oblasti. Iako su trošarine značajan izvor prihoda za BiH treba imati u vidu da primarni cilj EU kod uvođenja visokih stopa trošarina nije fiskalni, nego zaštita zdravlja potrošača, kad su u pitanju trošarine na cigarete i alkohol, te zaštita okoliša i stimuliranje korištenja alternativnih izvora energije, kad su u pitanju trošarine na energente. Isto tako, treba imati u vidu da je za harmonizaciju trošarina u BiH sa minimalnim stopama trošarina EU potrebno dugo razdoblje, od nekoliko godina, i pažljivo balansiranje posljedica porasta stopa trošarina po ekonomski i socijalni sustav u BiH. Odjeljenje u ovom broju donosi prikaz osnovnih karakteristika pravnog okvira sustava trošarina i njegove operativne strukture u EU.

Prijenosom nadležnosti u sferi neizravnih poreza parcijalne analize izvršenja proračuna države i entiteta, bez konsolidacije vertikalnih transfera, ne mogu biti dovoljne za sagledavanje fiskalne pozicije BiH. Osim toga, nakon prijenosa nadležnosti u sferi obrane na razinu BiH nije moguća komparacija izvršenja entitetskih proračuna sa prethodnim godinama. Odjeljenje je u prilici da, na bazi podataka iz baze Odjeljenja za razdoblje 2004-2007 i proračuna centralnih vlada za 2007.g. ponudi i komparativnu analizu konsolidirane fiskalne bilance opće vlade, koji uključuje centralne vlade (BiH, entiteti, Distrikt).

U ovom broju biltena dajemo redovnu analizu naplate neizravnih poreza za srpanj 2007.g. U skladu sa dinamikom priliva podataka nastavljamo sa objavom konsolidiranih mjesečnih izvještaja za opću vladu BiH, koji uključuju fiskalne operacije centralnih vlada (proračuna BiH, entiteta, Brčko Distrikta) i proračuna županija za prvih šest mjeseci 2006.g. Objavljujemo i konsolidirani izvještaj za srpanj 2007.godine koji uključuje podatke sa jedinstvenog računa UNO i izvršenje proračuna entiteta za taj mjesec. Isto tako dajemo konsolidirane mjesečne izvještaje za nekoliko županija čije su sve općine dostavile mjesečne izvještaje Odjeljenju, a čiji su podaci verificirani i obrađeni do zaključivanja ovog broja.

mr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja – supervizor

Sadržaj:

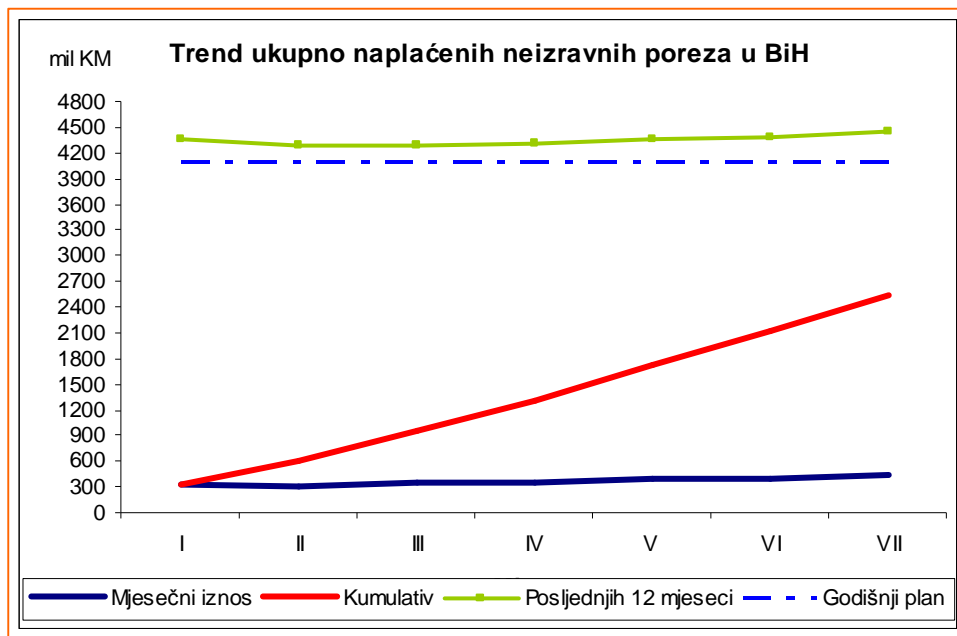
Naplata neizravnih poreza: srpanj 2007	2
Srednjoročno ostvarenje javnih prihoda i novi trendovi	5
Pretpostavke harmonizacije trošarina u BiH sa EU standardima	11
Konsolidirani izvještaji: opća vlada, srpanj 2007	16
Konsolidirani izvještaji: opća vlada, županije, lipanj 2007	17
Konsolidirani izvještaji: Federacija BiH	18
Konsolidirani izvještaji: županije	19
Iz rada Upravnog odbora UNO	21

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT suradnik
prijevod : Edin Smailhodžić, Projekt potpore EU fiskalnoj politici u BiH

Naplata neizravnih poreza: siječanj – lipanj 2007.godine

(pripremila: mr.sc. Dinka Antić)

U srpnju 2007.godine na jedinstveni račun Uprave za neizravno oporezivanje (UNO) naplaćeno je ukupno 439 mil KM neizravnih poreza neto¹, što je za 11.43% više nego u prošlom mjesecu, odnosno za 22.66% više nego u istom mjesecu prošle godine, promatrano u cijeloj BiH. Promatrano na razini od pet mjeseci prikupljeno je 171 mil KM neizravnih poreza više nego u istom razdoblju 2006.godine. UNO je u maju prikupila još 10,864 mil KM neusklađenih prihoda². Kriva naplate pokazuje trend rasta (Grafikon 1.).

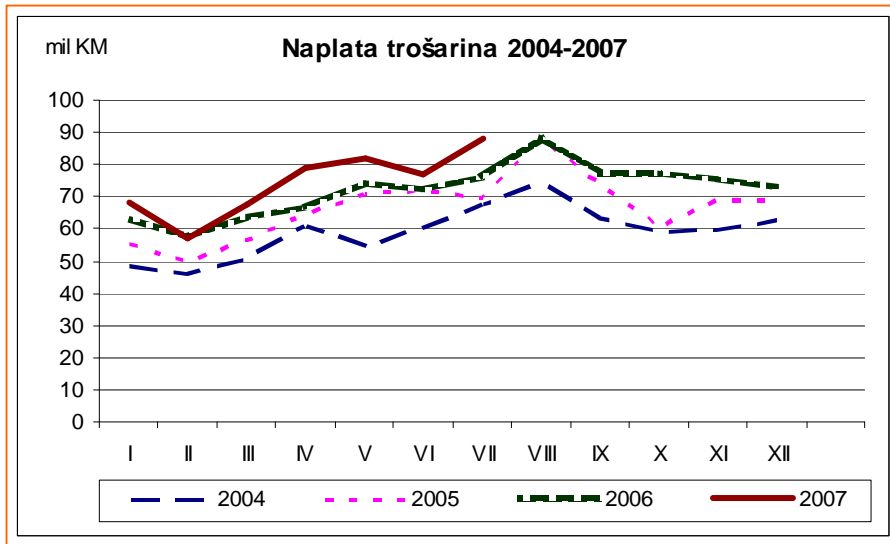

Grafikon 1.

U srpnju 2007.g. naplata svih vrsta prihoda bilježi porast. Naplata trošarina je porasla za 14,79% u odnosu na lipanj 2007.godine, odnosno 15,84% u odnosu na srpanj 2006.godine. Posmatrano na razini razdoblja naplaćeno je za 10,27% više trošarina za sedam mjeseci u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. (Grafikon 2.) U strukturi naplate najveći skok su imale trošarine na uvozu naftu i derivate, oko 21%, što korespondira rastu prihoda od putarine iz cijene naftnih derivata u srpnju. Naplata putarina i dalje raste, te je na razini sedam mjeseci naplaćeno za 10,71% više nego u istom razdoblju 2006.g. Carine i dalje bilježe stabilan rast od 9,51% više nego u prethodnom mjesecu, odnosno za 23,93% više nego u srpnju 2006.godine. Na razini razdoblja naplata je veća za čak 22,26% u odnosu na sedam mjeseci 2006.godine.

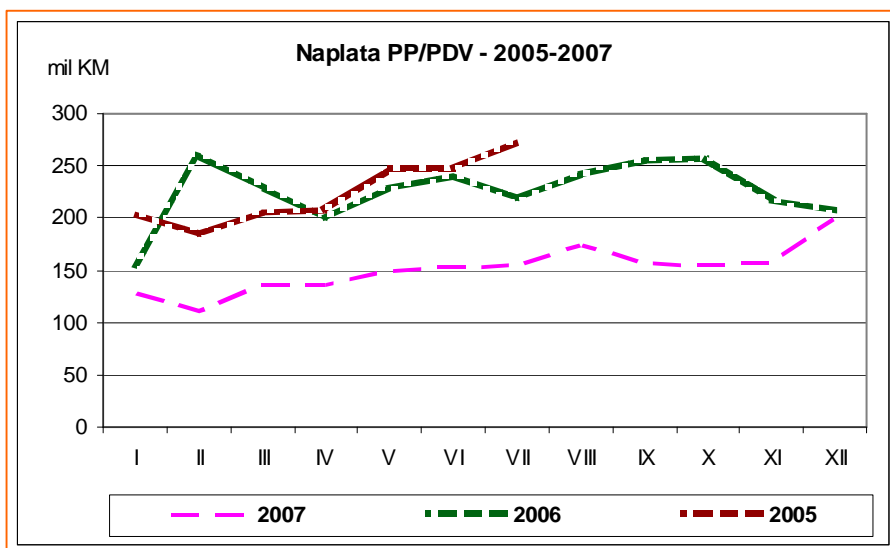
¹ Bruto naplatu PDV-a čini naplata PDV-a na uvoz, naplata po PDV-e prijavama i drugi slučajevi jednokratne ili prinudne naplate PDV-a. Neto naplata PDV-a se dobije nakon umanjenja bruto naplate za iznos isplaćenog povrata. Prihodi od ostalih neizravnih su umanjeni za iznose ostalih povrata sa jedinstvenog računa.

² Neusklađeni prihodi podrazumijevaju prihode kod kojih ne mogu dovesti u vezu analitika uplata (jedinstveni račun) i analitičke evidencije obveznika u modulima IT sustava UNO (PDV, carine, trošarine).

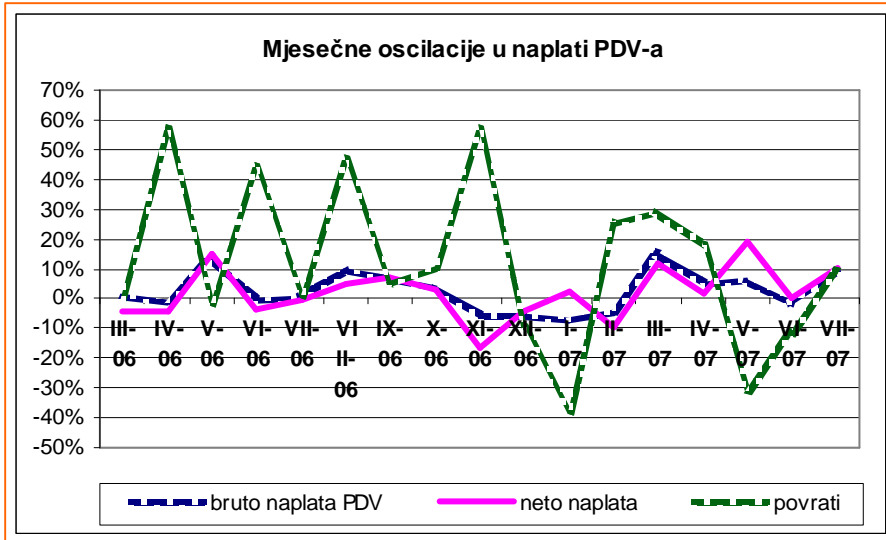
Grafikon 2.

Naplata PDV-a raste, kao što se vidi na Grafikonu 3. U srpnju 2007. je naplaćeno 10% više PDV-a nego u lipnju, odnosno čak 26,45% više nego u srpnju 2006.

Grafikon 3.

Iako su povрати u srpnju malo veći nego u lipnju udio povrata u bruto prihodima PDV-a i dalje pada i iznosi samo 14,5%, što je ispod prosječne stope povrata za razdoblje ožujak - prosinac 2006.godine kada je na snazi bila suspenzija povrata PDV-a obveznicima koji nisu pretežiti izvoznici (Grafikon 4.). Budući da su se obveznici, mimo svih očekivanja, opredijelili za porezne kredite umjesto povrata u gotovini, veća isplata povrata, koja će uključivati i zaostale porezne kredite iz prijava PDV-a za siječanj može se očekivati u kolovozu.

Grafikon 4.

Na dan 31.7.2007. g. registrirano je 110,454 mil KM poreznih kredita koji će se koristiti za kompenzaciju budućih obveza po osnovu PDV. Dugovi obveznika po osnovu obveza za PDV po prijavama iznose 20,474 mil KM, dok iznos duga koji se automatski razrezuje u IT sustavu UNO za obveznike koji su propustili da podnesu prijavu iznosi 51,435 mil KM.

Srednjoročno ostvarenje javnih prihoda i novi trendovi

(pripremila: Aleksandra Regoje, makroekonomista u Odjeljenju)

Konsolidirana fiskalna bilanca 2004-2007

Prema konsolidiranom izvještaju za BiH koji uključuje podatke za državni, entitetske proračune i proračun Brčko distrikta (u daljem tekstu centralna vlada³), ukupno ostvareni prihodi bez kapitalnih primitaka i sredstava financiranja za 2006.godinu iznose 3.290,27 mil KM, što je za 26,02 % više od ostvarenih prihoda prethodne godine. Rashodi u javnom sektoru nisu u potpunosti pratili rast prihoda (16,99 % u odnosu za 2005. godinu), te su ostvareni u iznosu od 2.727,11 mil KM. Tako je konsolidirani proračunski suficit centralne vlade na kraju 2006. godine značajno poboljššan i iznosio je 468,61 mil.

	u tisućama KM				indeks		
	2004	2005	2006	2007 (plan)	2005	2006	2007
1 Prihodi (11+12+13+14)	2.506.511,81	2.610.878,47	3.290.272,95	3.426.423,27	104,16	126,02	104,14
11 Prihodi od poreza	1.858.057,37	2.075.128,58	2.749.974,85	2.852.732,96	111,68	132,52	103,74
12 Neporezni prihodi	497.000,46	483.877,15	518.996,72	555.780,31	97,36	107,26	107,09
13 Tekuće potpore	150.631,01	51.846,16	20.598,65	17.910,00	34,42	39,73	86,95
14 Ostali prihodi	822,97	26,58	702,73	0,00	3,23	2643,72	0,00
2 Rashodi (21+22+23)	2.220.520,03	2.331.041,45	2.727.114,72	3.177.582,68	104,98	116,99	116,52
21 Tekući izdaci	2.143.500,31	2.223.871,56	2.596.086,20	3.010.394,38	103,75	116,74	115,96
22 Ostali rashodi	70.641,27	100.964,56	112.890,37	150.652,30	142,93	111,81	133,45
23 Neto pozajmljivanje	6.378,46	6.205,34	18.138,16	16.535,99	97,29	292,30	91,17
3 Neto nabavka nefinancijskih sredstava	73.523,50	98.321,39	94.544,07	216.236,51	133,73	96,16	228,72
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	212.468,28	181.515,62	468.614,15	32.604,09	85,43	258,17	6,96
5 Neto financiranje	2.431,34	-85.480,11	-224.966,05	-212.994,27			

Tabela 1. Konsolidirani pregled izvršenja proračuna BiH, RS, FBiH i Brčko distrikta

Zbog prijenosa nadležnosti koje su se dešavale u proteklom razdoblju sa jedne razine vlade na drugu, poređenja izvršenja proračuna sa prethodnim godinama po pojedinim razinama vlasti ne bi bila korisna. Jedini ispravan način je analiza konsolidiranih izvještaja svih razina u okviru kojih su se dešavali pomenuti prijenosi.

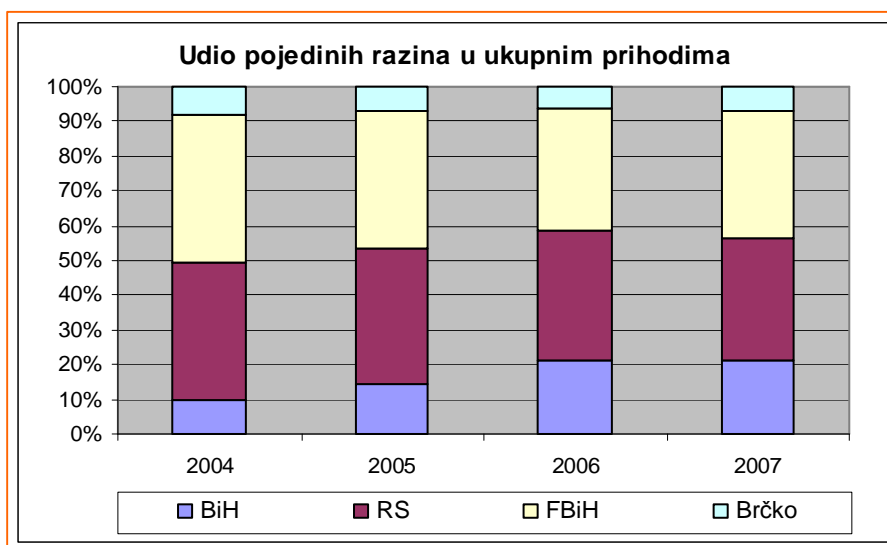
Do 2005. godine država se najvećim dijelom financirala iz transfera entiteta. Dvije trećine transfera izvršavalo se iz proračuna Federacije, a jedna trećina iz proračuna RS. Upravljanje i ubiranje svih poreza bilo je u nadležnosti entiteta i Brčko Distrikta. Upostavom Uprave za neizravno oporezivanje izvršen je prijenos nadležnosti za prikupljanje neizravnih poreza na razinu države. Godine 2005. UNO je preuzela nadležnosti nad naplatom carine i carinskih pristojbi, trošarina, poreza na promet na trošarinske proizvode i putarine iz cijene naftnih derivata.

³ Prema Priručniku za statistiku državnih financija ((*Government Finance Statistics - GFS Manual*), izrađenom od strane MMF-a, centralna vlada pored navedenih razina uključuje i županije.

Uvođenjem poreza na dodatnu vrijednost od siječnja 2006.g, UNO je preuzela nadležnost u naplati svih neizravnih poreza. Svi prihodi od neizravnih poreza uplaćuju se na Jedinstveni račun, a raspodjeljuju tako da se iz zbroja za raspodjelu prvo izdvajaju sredstva rezervi za povrate i dio za financiranje državnog proračuna. Preostali iznos se raspodjeljuje Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu nakon umanjavanja sredstava za isplatu vanjskog duga.

Da bi podaci o ostvarenju neizravnih poreza bili uporedivi sa prethodnim razdobljima pravilno ih je posmatrati na ukupnoj razini. Na prihode prikupljene na jedinstvenom računu dodani su tzv. zaostaci, odnosno direktne uplate neizravnih poreza koje su izvršene po propisima važećim do kraja 2005. godine na račune entiteta i Brčko distrikta.

Prijenos nadležnosti u oblasti obrane i formiranje Ministarstva obrane na državnoj razini u 2006.godini u najvećoj mjeri je doprinio povećanju državnog i smanjenju entitetskih proračuna. Ostvarenje prihoda proračuna institucija BiH⁴ za 2006.g. je za 83% veće nego u 2005.godini. Na grafikonu 5. je prikazan udio prihoda pojedinih razina vlasti u konsolidiranom izvještaju centralne vlade.

Grafikon 5.

⁴ Ne uključuje sredstva za amortizaciju vanjskog duga

Ostvareni javni prihodi centralne vlade u razdoblju 2004-2006 i plan 2007.god.

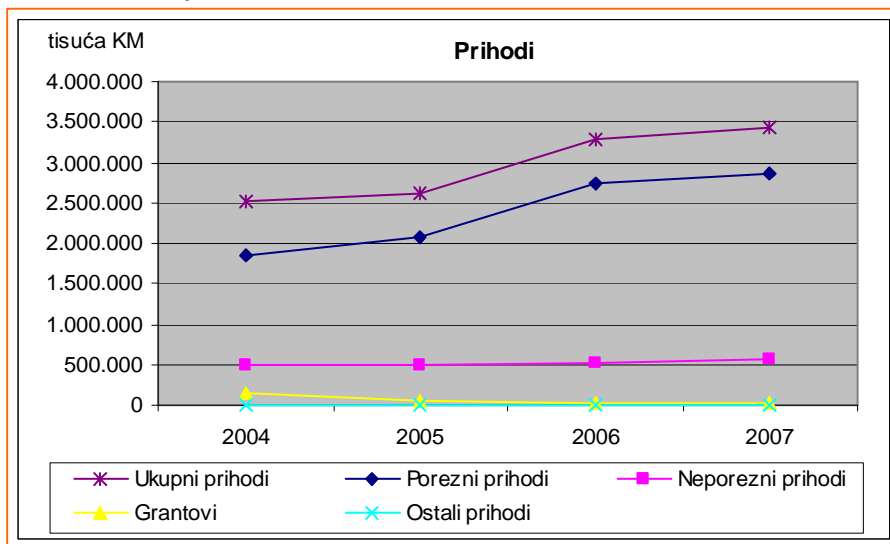
Iz slijedećeg tabelarnog pregleda mogu se analitički sagledati ostvareni prihodi proračuna centralne vlade u prethodne tri godine, kao i plan proračuna tekuće godine. Pregled ne uključuje kapitalne primitke niti financiranje.

		u tisućama KM				struktura %				indeks		
		2004	2005	2006	2007(plan)	2004	2005	2006	2007	2005	2006	2007
1	Prihodi (11+12+13+14)	2.506.512	2.610.878	3.290.273	3.426.423	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	101,04	126,02	104,14
11	Prihodi od poreza	1.858.057	2.075.129	2.749.975	2.852.733	74,13%	79,48%	83,58%	83,26%	101,12	132,52	103,74
	Porezi na dohodak i dobit	60.216	73.916	89.094	205.710	2,40%	2,83%	2,71%	6,00%	101,23	120,53	230,89
	Porezi na dohodak	4.672	4.645	3.831	102.647	0,19%	0,18%	0,12%	3,00%	100,99	82,48	2679,15
	Porez na dobit poduzeća	51.831	65.075	81.935	103.062	2,07%	2,49%	2,49%	3,01%	101,26	125,91	125,78
	Porez na prihode kap. dobitaka	3.712	4.196	3.328	0	0,15%	0,16%	0,10%	0,00%	101,13	79,31	0,00
	Doprinosi za socijalnu zaštitu (Brčko)	13.591	16.337	18.132	23.789	0,54%	0,63%	0,55%	0,69%	101,20	110,99	131,19
	Porezi na plaće i radnu snagu	100.918	109.621	137.716	5.982	4,03%	4,20%	4,19%	0,17%	101,09	125,63	4,34
	Porez na imovinu	22.038	23.847	22.377	25.080	0,88%	0,91%	0,68%	0,73%	101,08	93,83	112,08
	Prihodi od neizravnih poreza ⁵	1.580.967	1.835.138	2.473.135	2.589.973	63,07%	70,29%	75,17%	75,59%	101,16	134,77	104,72
	Ostali porezi	80.328	16.270	9.521	2.200	3,20%	0,62%	0,29%	0,06%	100,20	58,52	23,11
12	Neporezni prihodi	497.000	483.877	518.997	555.780	19,83%	18,53%	15,77%	16,22%	100,97	107,26	107,09
13	Tekuće potpore (Grantovi)	150.631	51.846	20.599	17.910	6,01%	1,99%	0,63%	0,52%	100,34	39,73	86,95
	Grantovi iz inozemstva	22.483	50.717	18.603	17.850	0,90%	1,94%	0,57%	0,52%	102,26	36,68	95,95
	Grantovi od ostalih razina vlasti	1.413	1.129	1.996	60	0,06%	0,04%	0,06%	0,00%	100,80	176,84	3,01
14	Ostali prihodi	823	27	703	0	0,03%	0,00%	0,02%	0,00%	100,03	2643,72	0,00

Tabela 2. Konsolidirani pregled prihoda proračuna BiH, RS, FBiH i Brčko distrikta

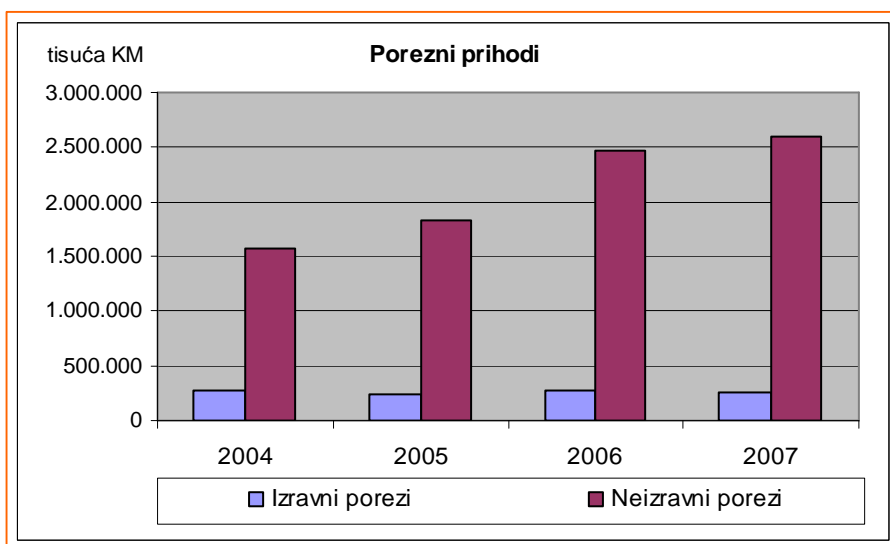
⁵ Uključuje direktne uplate indirektnih poreza na račune entiteta i Brčko distrikta po propisima do 31.12.2005.g.

Najveću stavku u okviru konsolidiranog izvještaja prihoda predstavljaju porezi (83,58 % od ukupnih prihoda) po osnovu kojih je u 2006. godini ostvareno 2.749,97 miliona KM. Porezni prihodi su ujedno zabilježili najveći rast u odnosu na 2005. godinu u iznosu od 32,52% (vidi Grafikon 6.).

Grafikon 6.

Kada je riječ o poreznim приходima, direktni porezi pokazuju veoma dobru performansu, ali su za njihov rast i rast prihoda uopšte u 2006.godini najznačajniji prihodi od neizravnih poreza (vidi grafikon 7.).

Grafikon 7.

Prihodi od neizravnih poreza za 2006.g. čine 75,15% ukupnih prihoda centralne vlade. PDV-a je kroz zahvatanje velikog obima sive ekonomije i efikasniji sustav oporezivanja donio veliki porast prihoda od neizravnih poreza u 2006.godini (za proračune centralne vlade 34,77% u odnosu na prethodnu godinu). Jedan od uzroka značajnog rasta neizravnih poreza u 2006. godini i planiranog sporijeg rasta u 2007. godini je suspenzija prava na isplatu povrata neizvoznicima u 2006.godini, tako da je dio prihoda od PDV-a u 2006. godini ostvaren na teret obveza za povrat u narednoj godini. U planu proračuna centralne vlade za 2007. godinu projektovan je rast prihoda od neizravnih poreza za svega 4,72 % u odnosu na 2006. godinu.

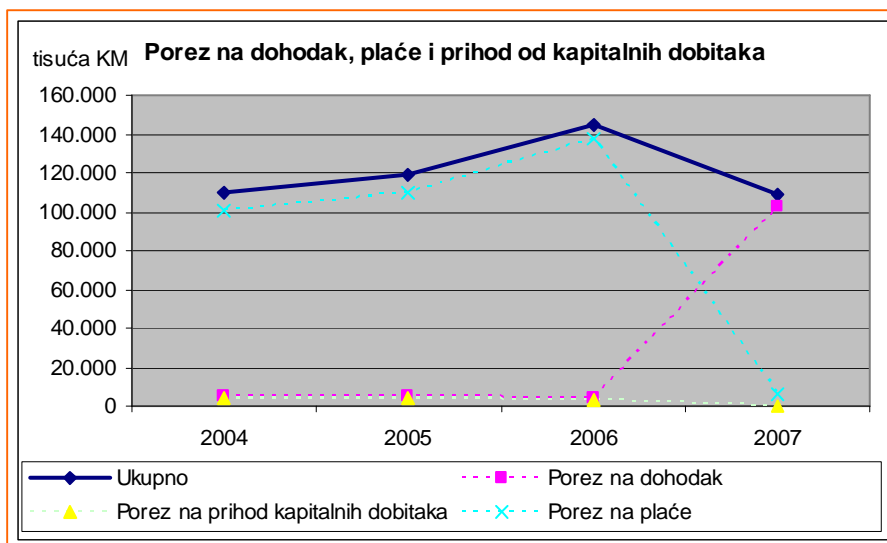
Knjiženje javnih prihoda u BiH je zasnovano na principu naplaćene realizacije (*cash basis*), koji podrazumijeva da se knjiženje vrši u momentu primanja određenog prihoda, zbog čega se može desiti da se momenat evidentiranja prihoda značajno razlikuje od momenta dešavanja ekonomske aktivnosti iz koje proističe prihod. Tako su veći prihodi u 2006. godini evidentirani i zbog kašnjenja u naplati poreza na promet po propisima do kraja 2005.godine. Za razliku od principa naplaćene realizacije, u Priručniku za statistiku državnih financija, izrađenom od strane MMF-a, evidentiranje prihoda je zasnovano na tzv. principu fakturisane realizacije (*accrual basis*). U tom slučaju se prihodi evidentiraju u momentu dospelosti. Osnovni razlog prihvatanja ovakvog principa je stav da princip fakturisane realizacije obezbjeđuje bolju procjenu makroekonomskih efekata fiskalne politike.

Od BiH vlasti se očekivalo da će dio dodatnih prihoda od novog sustava neizravnog oporezivanja utrošiti na smanjenje poreznog opterećenja u sferi direktnog oporezivanja. Konkretnije, očekivano je smanjenje i usklađivanje poreza na radnu snagu da bi se stimulisalo otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru. Nažalost, reforme se nisu desile u godini uvođenja PDV-a, te se najveći dio dodatnih prihoda prelio u javnu potrošnju. U Republici Srpskoj su od januara 2007. godine stupili na snagu novi Zakon o porezu na dobit i Zakon o porezu na dohodak⁶, čime su učinjeni značajni pomaci ka smanjivanju sive ekonomije i jačanju konkurentnosti poduzeća. Prednost ovih zakona nije samo u finansijskom efektu, nego sadrži i druge podsticaje kao što su relativno niska porezna stopa, pojednostavljen režim za mala poduzeća, stimulisanje modernizacije i sl. U Federaciji BiH još uvijek nije izvršena reforma direktnih poreza. Trenutni sustav direktnog oporezivanja u BiH u mnogim aspektima nije u skladu sa jedinstvenim ekonomskim prostorom, tako da se poduzetnici koji obavljaju ekonomsku aktivnost u oba entiteta suočavaju sa problemima na koje bi naišli prilikom djelovanja u različitim državama. U Federaciji BiH se u tekućoj godini očekuje usvajanje sličnog regulatornog okvira koji će biti naklonjen poduzetništvu i stvaranju konkurentnog privrednog okruženja koje može obezbijediti zapošljavanje i prihode stanovništvu.

Projektovani plan poreza na dobit centralne vlade za 2007. godinu iznosi 103,06 mil što je za 25,91 % više u odnosu na izvršenje 2006.g. Osnovni razlozi ovolikog porasta su projektovani efekti primjene novog Zakona o porezu na dobit u Republici Srpskoj.

Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH porez na platu raspodjeljuje se županijama i opštinama. Porezi na plate zaposlenih na državnoj razini uplaćuju se prema entitetu i mjestu boravka. Prema tome, stavka „porezi na plate i radnu snagu“ u konsolidiranom izvještaju (Tabela 1 i 2) uključuje odgovarajući prihod ostvaren u proračunima Brčko distrikta i RS. Prema novom zakonu u RS-u dohodak građana predstavlja jedinstvenu kategoriju koja obuhvata osobna primanja, prihode od autorskih prava, prihode od kapitala, samostalne djelatnosti te kapitalne dobitke. Svi navedeni prihodi se u planu Proračuna RS za 2007. godini evidentiraju na stavci Porez na dohodak. U prethodnim godinama su se porez na prihod kapitalnih dobitaka i porez na platu evidentirali na posebnim stavkama. Da bi podaci bili uporedivi sa prethodnim godinama, izvršili smo agregiranje navedenih stavki (grafikon 8.)

⁶ Više o Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o porezu na dobit u biltenima br. 16 i 17

Grafikon 8.

Iz grafika se vidi planirano smanjenje ukupnih prihoda od poreza na dohodak u 2007. godini. Osnovni razlozi smanjenja leže u primjeni novog Zakona o porezu na dohodak u RS-u koji razumijeva uvođenje neoporezivog dijela i varijabilne osnovice za plaćanje. Zakonom su najniži dohoci oslobođeni oporezivanja. Dugoročno gledano, novi pristup oporezivanja otvara mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta i po tom osnovu manja socijalna dotiranja iz Proračuna.

Stavka doprinosi za socijalnu zaštitu uključuje odgovarajuće prihode Vlade Brčko Distrikta. U 2007. godini je došlo do izdvajanja Fonda zdravstvenog osiguranja iz Vlade Brčko Distrikta kao samostalne financijske institucije, te je u ukupni iznos planiranog proračuna centralne vlade za 2007. godinu uključen plan proračuna pomenutog fonda, radi uporedivosti podataka.

Neporezni prihodi činili su 15,77 % prihoda centralne vlade u 2006. godini, i rasli su 7,26% u odnosu na prethodnu godinu. U daljim razdobljima očekuje se pad neporeznih prihoda, kao posljedica pada prihoda od dividendi radi privatizacije.

Inostrane pomoći pokazuju tendenciju pada (63,32% u 2006 godini). U narednom razdoblju očekuje se dalji pad inozemne potpore proračunima, što će zahtijevati dalje fiskalne reforme i jačanje institucija radi efikasnijeg korištenja i boljeg usmjerenja javne potrošnje.

Umjesto zaključka

Konsolidirana bilanca proračuna centralne vlade na kraju 2006. godine značajno se poboljšala i pored pada priliva od donacija iz inozemstva. Ovakve rezultate treba u najvećoj mjeri pripisati uvođenju novog sustava neizravnog oporezivanja i uvođenju PDV-a, čiji su kumulativni efekti, zajedno sa širenjem porezne osnovice, smanjenjem sive ekonomije, rastom efikasnosti porezne administracije i financijske discipline obveznika, privremene odgode povrata PDV-a neizvozniciima u 2006. godini, te visoke naplate zaostalog poreza na promet iz 2005. godine, donijeli ogroman rast prihoda. Obzirom da je ovakav rast prihoda od PDV-a uglavnom jednokratni efekat inicijalne godine implementacije PDV-a, koji se neće ponoviti u narednim godinama, preporučuje se opreznost u vođenju fiskalne politike te jačanje fiskalne koordinacije.

Izuzetno je važno ostvariti pozitivne financijske bilanse na svim razinama vlasti te usmjeriti iste na domaće investiranje i ekonomski razvoj. Preporučuje se nastavak

reformu porezne regulative u pravcu podsticaja poduzetništva i privlačenja stranih ulaganja u BiH.

Izvor:

- Izvještaji o izvršenju proračuna BiH, RS, FBiH i Brčko distrikta za 2004, 2005 i 2006 godinu
- Planovi proračuna za 2007. godinu BiH, RS, FBiH, Brčko distrikta i Fonda zdravstvenog osiguranja Brčko Distrikta
- Baza podataka Odjeljenja

Pretpostavke harmonizacije trošarina u BiH sa EU standardima

(pripremila: mr.sc. Dinka Antić)

Pravni okvir sustava trošarina u EU

Trošarine predstavljaju poreze na transakcije proizvodnje, uvoza, prodaje ili potrošnje, i to uglavnom na proizvode poput nafte i benzina, alkohola i duhana. Budući da ih ubiru trošarinski obveznici, u ime države i na teret krajnjeg potrošača, trošarine se ubrajaju u neizravne poreze. U Europskoj uniji trošarinom se oporezuju:

- pivo, vino, alkohol i alkoholna pića
- duhanske prerađevine
- energenti (nafta, benzin, električna energija, prirodni plin, ugalj i koks).

Sve članice EU, u pravilu, primjenjuju trošarine na ove tri grupe proizvoda. Prihod od trošarina obračunava se na čitavoj teritoriji EU, a naplaćena trošarina predstavlja prihod članica. Za razliku od poreza na promet ili PDV-a koji variraju ovisno o cijeni, trošarine se ubiru kao **posebna trošarina**⁷, izražena u novčanom iznosu za jedinicu mjere proizvoda ili volumena, i/ili kao **ad valorem** trošarina, u procentu na određenu osnovicu.

Harmonizirana legislativa u polju trošarina na razini EU usvojena je u sklopu definiranja pretpostavki za funkcioniranje internog tržišta Europske Zajednice, koje je uspostavljeno 1.1.1993.g., a koje pretpostavlja ukidanje internih granica i kontrole prometa između članica na granicama. Jedinstveni sustav trošarine EU obuhvata praćenje uvoza trošarinskih proizvoda u EU, te proizvodnje i prometa trošarinskih proizvoda unutar EU. Jedinstveni sustav zahtijeva definiranje jedinstvenog pravnog okvira koji će biti obvezatan za sve članice EU. Osnovna načela sustava trošarina u EU su:

- **ravnopravan porezni tretman domaćeg i uvoznog proizvoda**, kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje tržišta Unije i djelovanja tržišnih mehanizama na alokaciju kapitala,
- **utvrđivanje minimalne trošarine**, kojom se osigurava stabilnost prihoda od trošarina u svim članicama, harmoniziraju stope i izbjegava štetna porezna konkurencija između članica.

Uspostava harmoniziranog sustava trošarina EU odvijala se u nekoliko faza:

- I. donošenje propisa na razini EU (jedinstvenih stopa trošarina, pravila i procedura)
- II. harmonizacija nacionalnih propisa članica iz sfere trošarina sa legislativom EU
- III. implementacija minimalnih stopa trošarina EU i procedura na teritoriju članica
- IV. postupna konvergencija nacionalnih stopa trošarina prema stopama EU
- V. uspostava sustava koordinacije članica na kontroli oporezivanja trošarinama.

Pravni okvir EU u oblasti oporezivanja trošarinama obuhvata dva seta propisa:

1. **opću legislativu**, kojom se reguliraju određeni zajednički segmenti sustava trošarina

⁷ engl. specific excise

2. **posebne direktive**, kojima se **za svaku vrstu trošarinskih proizvoda** propisuju:

- **jedinstvena definicija** trošarinskih proizvoda
- **jedinstvena struktura** trošarine, kao i u odnosu na ostale neizravne poreze (PDV)
- **minimalne stope** trošarine koje su obvezne za sve članice.

Općom direktivom je definiran opseg harmoniziranog sustava trošarina u EU. Direktivom su definirani i propisani:

- **opći postupci** uvoza, izvoza, proizvodnje, prerade, držanja i puštanja u promet trošarinskih proizvoda;
- **pojmovi** (mjesto oporezivanja trošarinama, privatna i komercijalna upotrebe trošarinskih proizvoda, minimum unošenja trošarinskih proizvoda za privatnu upotrebu, pojam poreznog skladišta, pošiljke, vrsta i sadržaj dokumentacije i potrebnih evidencija, kao i procedura izdavanja i upotrebe dokumentacije i postupak sa pošiljkom);
- **osobe** – sudionici u postupku oporezivanja trošarinama;
- **procedure i postupci** (nadzora nad kretanjem trošarinskih proizvoda između članica, stavljanje u promet trošarinskih proizvoda koji su već dani u potrošnju, te ispravnosti plaćanja trošarine, procedure oslobađanja od plaćanja trošarine, refundacije i naknadne naplate utajenih poreza, postupci sa trošarinskim robama u free-shop-ovima ili na letu ili plovidbi između članica);
- **obvezan nadzor nad primjenom direktive** (osnivanje Komiteta za trošarine, obveznu saradnju poreznih administracija članica i pravo primjene nacionalnih poreznih markica za obilježavanje trošarinskih proizvoda).

Struktura sustava trošarina u EU

Sustav trošarina u EU obuhvata sljedeće segmente:

1. **strukturu poreza** koja se primjenjuje za određenu grupu proizvoda. Struktura oporezivanja podrazumijeva definicije kategorija proizvoda, način obračuna trošarina: posebna (po hektolitr, po stepenu alkohola, za 1000 kom cigareta, i sl.) i/ili *ad valorem*, opseg mogućih odstupanja, oslobađanja i sl.
2. **minimalni iznos trošarine** koji svaka članica mora da primijeni i ispoštuje za svaku vrstu proizvoda. Svaka članica može slobodno utvrditi vlastiti iznos trošarine iznad obveznog minimuma;
3. **procedere i postupke oporezivanja trošarinom**, a koje se odnose osobe-sudionike u prometu trošarinskih proizvoda, te na uvoz, proizvodnju, skladištenje i promet trošarinskih proizvoda između članica;
4. **operativni sustav** za efikasno sprovođenje propisa iz sfere trošarina koji uključuje uvezivanje carinskih i poreznih administracija članica, integralni IT sustav, kreiranje dokumentacije i tok dokumentacije između članica, sustav naplate trošarina i refundacija (povrata) trošarine;
5. **sustav saradnje između članica** u postupcima praćenja prometa trošarinskih proizvoda i u postupcima kontrole i revizije.

Za potrebe kontrole kretanja trošarinskih roba unutar članica Europska komisija razvija IT sustav za praćenje kretanja trošarinskih proizvoda EMSC⁸. Sustav omogućava članicama *on line* pristup i dobijanje informacija u realnom vremenu, koje su nužne za sprovođenje kontrola i potrebnih provjera kretanja proizvoda pod postupkom suspenzije između poreznih skladišta unutar EU. Sustav se treba uspostaviti najkasnije do 1.7.2009.godine. Sustav se sastoji od dvije komponente: (i) *komponente na razinai EU* (integralnog sustava koji će omogućiti nadzor prometa trošarinskih proizvoda unutar EU i nadzor prometa trošarinskih proizvoda i ostalih dobara koji se oporezuju drugim porezima, a koja se uvoze iz trećih zemalja ili se izvoze iz EU) i (ii) *nacionalne komponente* (nacionalne baze podataka kao dio sustava, veze između nacionalne baze

⁸ Excise Movement Control System

podataka i baze podataka EU, software ili oprema na teritoriji članice koja je nužna za funkcioniranje sustava u toj članici). **Europska komisija je pozvala sve zemlje koje su kandidati za članstvo u EU i treće zemlje da sudjeluju u testiranju sustava.** Očekuje se da će do 2009.g. oko 80,000 trošarinskih obveznika biti uključeno u sustav.

EU je uspostavila i sustav službene saradnje poreznih i carinskih uprava na polju trošarina. Članice su obvezne da osnuju središnje urede za vezu koji su zaduženi za službenu komunikaciju i razmjenu podataka između članica (horizontalna razmjena) i između članica i Europske komisije (vertikalna razmjena). **U sustav razmjene podataka mogu da se uključe i treće zemlje, koje su izvan EU.** Sustav razmjene podataka podrazumijeva pristup elektronskim registrima koji sadrže podatke o: ovlaštenim držateljima skladišta, registriranim trgovcima i registriranim poreznim skladištima. Isto tako, propisima EU je regulirano i sudjelovanje inspektora jedne članice u kontrolama trošarinskih obveznika na teritoriju druge članice.

Obveza harmonizacije nacionalnih propisa budućih članica

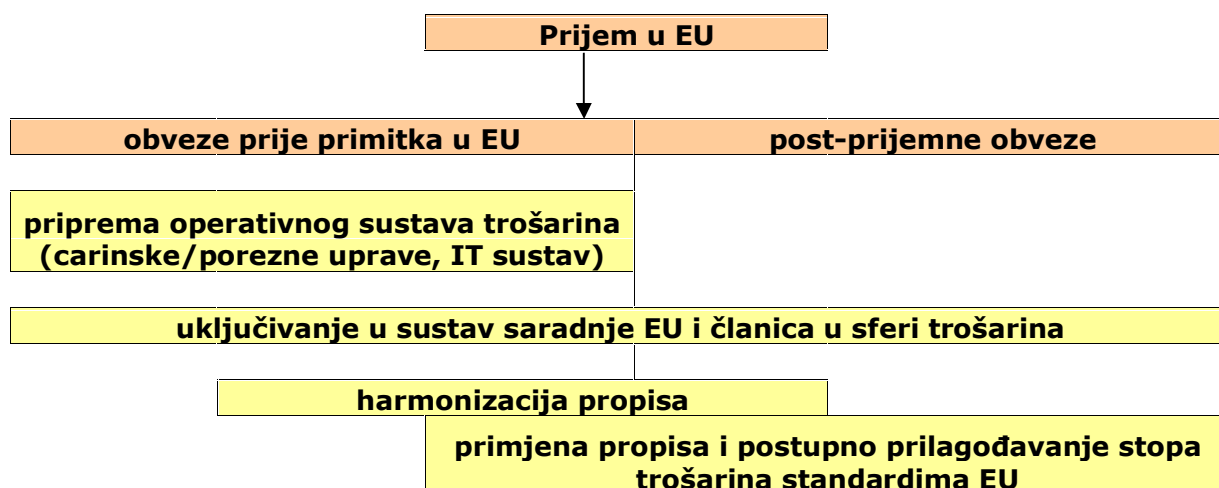
Pristupanjem u članstvo EU svaka zemlja se u određenoj mjeri odriče svog nacionalnog suvereniteta, prenoseći ovlasti, u cijelosti ili djelimično, na tijela EU, kako bi se ostvarili zajednički postulati i ciljevi EU:

- (1) osiguranje "četiri slobode" – slobode kretanja ljudi, dobara, usluga i kapitala;
- (2) osiguranje suvereniteta građana EU.

Integracija pretpostavlja ukidanje barijera, prihvatanje zajedničkih ciljeva i strategije razvoja Unije i koordiniranje ekonomskih i socijalnih politika. Ulaskom u EU nova članica treba da prihvati „pravila igre“ internog tržišta EU. Članica EU svoju ekonomsku (i poreznu) politiku više ne može voditi samostalno i neovisno o ostalim članicama EU i ukupnoj politici EU. Primitak u članstvo EU podrazumijeva ispunjavanje obveza prije primitka u članstvo (predpristupne obveze) i ispunjavanje obveza nakon primitka u članstvo (post-prijemne obveze). Predpristupne obveze u sferi neizravnih poreza (carina, trošarina, PDV) definirane su poglavljima 10. i 25. *Acquis Communautaire*, pravnog nasljeđa EU. Na polju neizravnih poreza zemlje kandidati za članstvo u EU obvezne su:

- harmonizirati propise
- izgraditi efikasan operativni sustav za primjenu novih propisa
- uključiti se u sustav službene saradnje sa EU.

Obveze i faze pripreme novih članica u sferi neizravnih poreza mogu se sagledati na sljedećem grafikonu:

Posebno teško pitanje je usklađivanje stopa trošarina sa minimalnim stopama u EU. Ovo je bilo težak zadatak i za mnogo razvijenije članice EU-15, kao i za novih dvanaest članica. Stope trošarina neminovno utječu i na socijalni standard, budući da je riječ o

cjenovno neelastičnim proizvodima (cigarete, alkohol), kao i na troškove inputa kroz cijenu transporta i grijanja kad su u pitanju energenti. Rast cijena neminovno dovodi do jačanja crnog tržišta, krijumčarenja i nelegalne proizvodnje trošarinskih proizvoda, što utječe na razinu prihoda i makroekonomsku stabilnost u zemlji.

Međutim, prije primitka u EU potrebno je izvršiti modernizaciju poreznih i carinskih administracija u cilju kadrovskog i tehničkog osposobljavanja za sprovođenje harmoniziranih propisa EU. Isto tako, prije prijema u EU carinske i porezne administracije budućih članica treba da se uključe u sustav borbe protiv krijumčarenja, nelegalne proizvodnje i crnog tržišta trošarinskih proizvoda. Za tu svrhu postoje financijski fondovi EU⁹, a propisima EU o uspostavi IT sustava za praćenje prometa trošarinskih proizvoda u EU i mehanizama službene saradnje članica na polju trošarine «trećim zemljama» je omogućen pristup sustavu razmjene podataka sa članicama EU i Europskom komisijom o trošarinskim obveznicima, proizvodima i skladištima.

U kojoj je fazi Bosna i Hercegovina?

Mada se čini da je mogući moment ulaska BiH u EU jako daleko, imajući u vidu obim obveza i dubinu reformi koje mora BiH da sprovede, potrebno je što prije pristupiti procesu harmonizacije sustava trošarina u BiH.

BiH je uspostavom Uprave za neizravno oporezivanje, modernog i funkcionalnog spoja carinske i porezne administracije u jednoj instituciji, već započela sa modernizacijom porezne i carinske administracije. Moderan integralni IT sustav UNO, dizajniran u saradnji EU-CAFAO i UNO, gdje je jedan od modula i modul trošarina, predstavlja „kičmu“ cjelokupnog sustava neizravnog oporezivanja u BiH i dobru platformu za uvezivanje sa IT sustavom EU.

U sferi trošarina od 1. januara 2005.g. u BiH je na snazi državni zakon o trošarinama. Državni zakon je bio nužnost i pretpostavka za uspostavljanje jedinstvenog sustava neizravnog oporezivanja. Interesantno je da je Federacija BiH do 2005.g. imala set posebnih propisa kojima su regulirane trošarine za svaki pojedini trošarinski proizvod, kao što je standard u EU. Novi državni Zakon o trošarinama obuhvatio je jednim propisom sve trošarinne proizvode, bez detaljnih definicija trošarinskih proizvoda. **Stope trošarina su daleko ispod propisanih minimalnih trošarina u EU.** U narednim brojevima biltena Odjeljenje će obraditi principe harmonizovanog sustava trošarina u EU za određene trošarinske proizvode, i analizirati moguće implikacije harmonizacije trošarina BiH sa standardima EU. Ovo znači da BiH očekuje radikalna izmjena propisa iz sfere trošarina, da bi ih uskladila sa EU, kao i teško višegodišnje razdoblje povećanja stopa trošarina i usklađivanja sa europskom minimalnom stopom trošarine.

⁹ Da bi ojačala administracije starih i novih članica Unija je implementirala programe Customs 2007 i Fiscalis 2003-2007, a u tijeku su pripreme za usvajanje novih programa za razdoblje do 2013.g. Oba programa predviđaju financiranje aktivnosti vezane za zemlje koje pretendiraju na članstvo u EU, zemlje Zapadnog Balkana, ostale europske zemlje i treće zemlje. Predviđeno je da se proračun za ove projekte postupno povećava do 2013. godine, tako da bi za program Customs od inicijalnih 157 mil EUR trebao porasti na ukupno 324 mil EUR, a program Fiscalis sa početnih 67 mil EUR na 175 mil EUR. Pomoć bi trebala ići u tri pravca: razvoj IT sistema i izmjena carinske i porezne legislative.

Konsolidirani izvještaji

(pripremile: Aleksandra Regoje, makroekonomista u Odjeljenju, i Mirela Kadić, pomoćnik istraživača)

Napomena za tabelu 3

Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode od neizravnih poreza koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinstvenog računa UNO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinstvenog računa UNO za financiranje Brčko Distrikta, županija, općina i Direkcija za puteve,
- prihode proračuna Bosne i Hercegovine sa Jedinstvenog računa UNO,
- prihode i rashode proračuna Federacije BiH,
- prihode i rashode proračuna Republike Srpske.

Napomena za tabelu 4

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode proračuna BiH
- prihode i rashode proračuna Brčko Distrikta
- prihode i rashode proračuna RS
- prihode i rashode proračuna FBiH
- prihode i rashode proračuna županija

2. U izvještaj je uključena amortizacija vanjskog duga

Napomena za tabele 5

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode proračuna FBiH
- prihode i rashode proračuna županija FBiH
- prihode i rashode proračuna opština FBiH

2. U Izvještaj je uključena amortizacija vanjskog duga.

3. Procijenjeni su podaci za sljedeće općine: Drvar, Ravno, Kupres (svi mjeseci); Bosansko Grahovo (3,4 i 5); Konjic, Tomislavgrad (4 i 5); Sanski Most, Kakanj i Novi Grad (5. mjesec).

Napomena za tabele 6 i 7

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode proračuna županija
- Prihode i rashode proračuna pripadajućih općina

Opća vlada, I - VII 2007. godine

mil KM

		I	II	III	IV	V	VI	VII	Q1	Q2	Q3	Ukupno
1	Tekući Prihodi	348,5	337,5	403,3	393,5	444,2	429,9	567,2	1089,3	1267,6	567,2	2924,2
11	Porezni prihodi	338,3	318,9	378,0	372,8	425,9	413,2	459,9	1035,2	1212,0	459,9	2707,0
111	Neizravni porezi (i sredstva sa JR)	321,0	296,5	339,4	356,4	407,8	393,9	439,4	957,0	1158,1	439,4	2554,5
	PDV	202,5	182,6	203,8	207,2	246,8	247,1	272,1	588,9	701,2	272,1	1562,1
	PDV na uvoze	126,6	144,9	180,5	184,9	197,4	188,8	207,2	452,0	571,1	207,2	1230,3
	PDV obveza prema PDV prijavama	111,6	82,4	81,4	90,9	96,1	99,1	109,8	275,4	286,1	109,8	671,4
	PDV prema automatskom razrezu od stane UNO	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1		0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
	PDV jednokratne uplate	0,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	0,1	1,1
	Ostalo	0,9	0,9	1,3	1,1	1,2	1,5	1,0	3,1	3,8	1,0	7,9
	Povrat PDV	-36,9	-46,1	-59,6	-69,8	-48,0	-42,3	-46,1	-142,6	-160,2	-46,1	-348,9
	Carine	35,2	41,5	52,1	52,9	58,4	53,6	58,7	128,9	164,9	58,7	352,5
	Porez na promet	0,7	1,5	0,8	1,1	0,9	0,7	0,9	2,9	2,6	0,9	6,5
	Trošarina	68,3	57,4	68,0	78,8	83,3	76,8	88,4	193,7	238,9	88,4	521,0
	uvozni pr.	53,7	47,5	54,2	64,7	65,5	61,3	70,3	155,4	191,5	70,3	417,2
	u zemlji	14,6	9,9	13,8	14,1	17,8	15,5	18,1	38,3	47,4	18,1	103,8
	Putarina	13,7	11,9	13,8	16,3	17,0	14,8	18,1	39,5	48,1	18,1	105,7
	Ostalo	1,0	2,0	1,4	1,1	1,9	1,6	1,4	4,4	4,5	1,4	10,3
	Ostali povrati	-0,5	-0,4	-0,5	-1,0	-0,5	-0,7	-0,2	-1,3	-2,1	-0,2	-3,6
112	Direktni porezi	17,2	22,4	38,6	16,4	18,2	19,3	20,5	78,2	53,9	20,5	152,6
	Porezi na dohodak i dobit	6,2	12,6	27,5	5,3	7,3	8,7	8,6	46,3	21,3	8,6	76,2
	Ostali porezni prihodi	11,0	9,8	11,1	11,1	10,9	10,6	11,8	31,9	32,6	11,8	76,4
12	Neporezni prihodi	10,0	18,4	25,1	20,2	18,1	16,5	107,3	53,5	54,8	107,3	215,6
13	Ostali prihodi	0,0	0,0	0,1	0,1		0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,3
14	Donacije/grantovi	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0
15	Transferi viših razinaa	0,2	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6	0,1	1,2
2	Tekući Rashodi	256,1	316,7	353,6	376,3	413,7	462,3	451,1	926,4	1252,2	451,1	2629,7
21	Tekući izdaci	34,5	50,2	54,7	54,5	55,6	87,1	42,5	139,4	197,2	42,5	379,2
211	Plaće i naknade	30,4	45,1	46,0	44,4	45,6	75,0	32,5	121,5	165,0	32,5	319,0
212	Izdaci za materijal i usluge	4,1	5,1	8,8	10,1	10,0	12,1	10,1	17,9	32,2	10,1	60,1
22	Grantovi/Socijalni transferi/Subvencije	14,3	46,3	51,9	53,6	87,5	89,7	83,9	112,4	230,8	83,9	427,2
	Transferi domaćinstvima	10,7	38,0	40,2	40,1	74,6	67,8	66,2	88,9	182,5	66,2	337,6
	Tranferi organizacijama/institucijama	0,9	1,8	1,1	4,7	4,1	11,0	8,3	3,8	19,9	8,3	32,0
	Subvencije	2,7	6,5	10,6	8,7	8,8	10,9	9,4	19,7	28,4	9,4	57,6
23	Plaćanje kamate	0,3	19,6	3,5	4,7	12,3	22,0	0,4	23,5	39,1	0,4	63,0
24	Ostali izdaci/potrošnja/transferi	2,5	10,8	7,6	19,3	17,1	31,3	45,2	21,0	67,6	45,2	133,8
25	Transferi sa JR	201,8	173,8	207,3	233,2	226,1	213,9	260,8	582,8	673,1	260,8	1516,8
	od čega: Proračun BiH	46,2	44,0	46,2	67,6	54,1	51,6	54,1	136,5	173,3	54,1	364,0
	od čega: FBiH / županije, opštine, Direkcija za ceste	119,2	97,0	128,3	127,2	134,4	122,1	159,4	344,4	383,8	159,4	887,6
	od čega: RS / gradovi, općine, JP "Putevi RS"	25,8	23,7	22,2	27,7	25,5	28,1	33,6	71,7	81,3	33,6	186,6
	od čega: Brčko	10,6	9,1	10,6	10,7	12,0	12,0	13,7	30,2	34,7	13,7	78,6
27	Transferi županijama, općinama i gradovima	2,7	16,1	28,5	8,0	18,1	19,0	19,3	47,3	45,1	19,3	111,8
28	Neto pozajmljivanje*			0,0	3,0	-3,0	-0,7	-1,1	0,0	-0,8	-1,1	-1,9
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	0,2	0,5	1,0	0,9	-7,9	29,0	19,7	1,8	22,0	19,7	43,5
4	Vladin suficit (+)/ deficit(-) (1-2-3)	92,2	20,3	48,7	16,3	38,4	-61,4	96,5	161,1	-6,7	96,5	250,9
5	Neto financiranje**	24,80	-11,3	-10,3	-9,9	-12,6	-23,8	-8,3	-46,4	-46,4	-8,3	-101,0

Tabela 3. Mjesečni konsolidirani izvještaj

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Sarajevo:Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Opća vlada, županije, I - VI 2007. godine

	I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	Ukupno	
1	Prihodi (11+12+13+14)	365.853.319	365.764.097	441.703.425	456.590.338	466.650.760	472.931.341	1.173.320.842	1.396.172.439	2.569.493.281
11	Prihodi od poreza	331.283.490	323.182.088	384.673.392	381.698.247	419.852.717	412.528.346	1.039.138.969	1.214.079.311	2.253.218.280
	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	12.544.367	20.659.293	35.279.565	11.944.860	12.594.308	15.405.196	68.483.225	39.944.363	108.427.588
	Doprinosi za socijalnu zaštitu (Brčko)	885.378	1.295.751	1.443.594	205.387	-3.458.698	-314.381	3.624.723	-3.567.692	57.031
	Porezi na plaće i radnu snagu	19.415.095	20.527.455	23.334.679	24.872.495	24.061.042	24.573.194	63.277.230	73.506.730	136.783.959
	Porez na imovinu	3.198.734	2.840.035	2.604.756	2.875.495	2.443.384	2.153.934	8.643.525	7.472.812	16.116.337
	Prihodi od neizravnih poreza*	294.474.565	276.367.428	318.006.051	340.717.809	383.171.156	369.638.144	888.848.043	1.093.527.108	1.982.375.151
	Ostali porezi	765.350	1.492.127	4.004.746	1.082.202	1.041.526	1.072.260	6.262.224	3.195.989	9.458.213
12	Neporezni prihodi	31.751.067	39.858.923	53.795.385	44.976.955	45.156.802	54.812.047	125.405.374	144.945.804	270.351.179
13	Tekuće potpore (Grantovi)	2.147.082	2.051.417	2.464.446	28.664.288	832.778	3.121.593	6.662.945	32.618.658	39.281.603
14	Ostali prihodi	671.681	671.669	770.203	1.250.848	808.463	2.469.355	2.113.553	4.528.666	6.642.219
2	Rashodi (21+22+23)	243.355.195	284.730.544	311.219.867	351.238.558	393.009.184	490.495.419	839.305.606	1.234.743.161	2.074.048.767
21	Tekući izdaci	236.837.941	279.042.396	306.246.395	342.949.267	392.009.132	465.451.674	822.126.732	1.200.410.073	2.022.536.805
	Plaće i naknade	141.997.276	145.154.787	150.948.699	159.698.233	167.675.725	213.017.927	438.100.762	540.391.884	978.492.646
	od čega: Bruto plaće	118.386.827	122.623.996	125.278.025	134.068.263	138.343.193	141.734.959	366.288.847	414.146.415	780.435.262
	od čega: Naknade	23.610.449	22.530.791	25.670.674	25.629.969	29.332.532	71.282.968	71.811.915	126.245.469	198.057.384
	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	7.823.503	7.745.142	8.293.336	8.750.853	9.268.724	13.859.325	23.861.981	31.878.901	55.740.882
	Izdaci za materijal i usluge	22.174.691	29.517.224	31.927.012	36.388.806	34.776.455	36.490.712	83.618.926	107.655.973	191.274.900
	Grantovi	61.350.281	81.740.117	109.140.085	133.299.164	167.837.019	180.001.708	252.230.484	481.137.892	733.368.375
	Izdaci za kamate i ostale naknade	3.492.189	14.885.126	5.937.263	4.812.212	12.451.209	22.082.003	24.314.579	39.345.424	63.660.002
22	Ostali rashodi	6.826.200	6.750.553	5.057.629	5.720.201	2.425.934	27.270.808	18.634.382	35.416.943	54.051.325
23	Neto pozajmljivanje*	-308.946	-1.062.405	-84.157	2.569.090	-1.425.881	-2.227.064	-1.455.508	-1.083.855	-2.539.363
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	1.383.321	-168.908	2.256.112	3.254.240	-1.291.753	25.810.385	3.470.524	27.772.871	31.243.396
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	121.114.804	81.202.460	128.227.447	102.097.540	74.933.329	-43.374.463	330.544.711	133.656.407	464.201.118
5	Neto financiranje**	-30.358.447	-7.240.853	-8.949.968	-10.024.049	-12.707.760	-31.853.221	-46.549.268	-54.585.029	-101.134.297

*Uključuje prihode od neizravnih poreza po propisima do 31.12.2005.

Tabela 4. Mjesečni konsolidirani izvještaj

FBIH, I - V 2007. godine

		I	II	III	IV	V	Q1	Q2	Ukupno
1	Prihodi (11+12+13+14)	253.197.036	248.388.584	286.970.356	286.592.640	326.072.400	788.555.976	612.665.040	1.401.221.016
11	Prihodi od poreza	222.208.531	215.441.653	240.861.777	242.447.560	284.055.158	678.511.960	526.502.717	1.205.014.678
	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	12.676.813	16.341.272	12.477.500	8.202.579	8.226.566	41.495.585	16.429.146	57.924.730
	Porezi na plaće i radnu snagu	13.728.813	16.052.663	18.300.341	20.214.030	19.231.507	48.081.817	39.445.537	87.527.354
	Porez na imovinu	6.517.035	8.451.382	5.394.664	6.224.773	7.326.373	20.363.080	13.551.146	33.914.226
	Prihodi od neizravnih poreza*	188.078.731	172.860.463	200.343.296	206.333.874	247.794.546	561.282.490	454.128.420	1.015.410.910
	Ostali porezi	1.207.139	1.735.873	4.345.977	1.472.304	1.476.166	7.288.989	2.948.470	10.237.458
12	Neporezni prihodi	30.058.559	31.821.886	44.594.740	42.852.957	39.458.539	106.475.184	82.311.496	188.786.680
13	Tekuće potpore (Grantovi)	835.175	751.997	1.240.085	1.020.512	2.189.124	2.827.258	3.209.635	6.036.893
14	Ostali prihodi	94.772	373.048	273.753	271.612	369.580	741.573	641.192	1.382.765
2	Rashodi (21+22+23)	158.420.314	176.637.079	201.692.998	257.095.278	285.559.492	536.750.391	542.654.771	1.079.405.161
21	Tekući izdaci	157.109.397	175.155.648	199.043.098	255.635.842	281.674.860	531.308.143	537.310.702	1.068.618.845
	Plaće i naknade	79.530.118	83.720.290	90.433.173	96.351.377	102.116.482	253.683.581	198.467.859	452.151.440
	od čega: Bruto plaće	63.611.587	67.971.141	71.358.086	77.233.900	80.198.923	202.940.813	157.432.823	360.373.636
	od čega: Naknade	15.918.532	15.749.149	19.075.087	19.117.476	21.917.559	50.742.768	41.035.036	91.777.804
	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	7.549.527	7.972.489	8.488.081	9.108.276	9.495.089	24.010.098	18.603.364	42.613.462
	Izdaci za materijal i usluge	17.290.076	20.922.130	27.590.732	25.754.852	26.676.426	65.802.939	52.431.278	118.234.217
	Grantovi	49.493.540	59.127.770	68.834.899	120.366.954	139.684.678	177.456.208	260.051.632	437.507.840
	Izdaci za kamate i ostale naknade	3.246.136	3.412.969	3.696.213	4.054.383	3.702.185	10.355.318	7.756.568	18.111.886
22	Ostali rashodi	1.567.112	2.535.726	2.692.597	1.807.632	2.256.535	6.795.435	4.064.167	10.859.602
23	Neto pozajmljivanje*	-256.196	-1.054.295	-42.697	-348.195	1.628.097	-1.353.188	1.279.902	-73.286
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	2.870.593	685.514	6.009.922	-472.012	-1.497.432	9.566.029	-1.969.444	7.596.586
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	91.906.129	71.065.991	79.267.436	29.969.373	42.010.340	242.239.556	71.979.713	314.219.269
5	Neto financiranje**	-5.642.893	-5.869.000	-5.459.341	-6.859.476	-8.466.157	-16.971.233	-15.325.633	-32.296.866

*Uključuje prihode od neizravnih poreza po propisima do 31.12.2005.

Tabela 5. Mjesečni konsolidirani izvještaji

Bosansko-podrinjska županija, I – VI 2007. godine

	I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	I-VI 2007	I-VI 2006
1 Prihodi (11+12+13+14)	2.770.245	2.220.982	2.664.828	4.858.767	3.132.567	4.122.478	7.656.055	12.113.812	19.769.867	13.427.729
11 Prihodi od poreza	2.211.541	1.929.457	2.302.558	2.229.278	2.769.311	2.539.044	6.443.557	7.537.633	13.981.190	7.604.629
Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	36.511	32.666	44.719	63.650	28.719	17.950	113.896	110.319	224.215	135.106
Porezi na plaće i radnu snagu	193.984	192.594	200.581	200.592	230.627	229.594	587.159	660.813	1.247.972	1.017.425
Porez na imovinu	18.376	23.296	27.118	25.850	25.437	29.714	68.790	81.001	149.791	94.897
Domaći porezi na dobra i usluge (po propisima do 31,12,2005)	31.091	9.444	17.688	22.396	102.239	24.301	58.222	148.935	207.157	960.401
Prihodi od neizravnih poreza	1.925.114	1.663.807	2.004.593	1.908.507	2.373.650	2.228.963	5.593.514	6.511.121	12.104.634	5.352.196
Ostali porezi	6.465	7.650	7.860	8.284	8.640	8.521	21.975	25.445	47.420	44.604
12 Neporezni prihodi	373.445	199.404	259.332	124.231	213.079	185.592	832.181	522.902	1.355.084	2.016.275
13 Grantovi	179.861	88.513	100.670	2.500.383	144.692	1.378.840	369.044	4.023.915	4.392.959	3.786.741
14 Ostali prihodi	5.397	3.607	2.269	4.875	5.485	19.002	11.273	29.362	40.635	20.084
2 Rashodi (21+22)	2.384.176	2.396.102	2.583.778	2.681.382	2.508.043	2.885.131	7.364.056	8.074.557	15.438.612	11.014.905
21 Tekući izdaci	2.384.841	2.389.583	2.583.778	2.679.758	2.491.127	2.885.423	7.358.202	8.056.308	15.414.510	11.015.928
Plaće i naknade	1.015.559	1.068.873	1.156.775	1.236.538	1.236.597	1.302.807	3.241.206	3.775.942	7.017.148	5.715.816
od čega: Bruto plaće	817.323	832.593	933.316	984.739	990.776	952.831	2.583.233	2.928.346	5.511.579	4.373.384
od čega: Naknade	198.236	236.279	223.458	251.800	245.821	349.976	657.974	847.596	1.505.570	1.342.431
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	100.615	100.528	113.255	117.954	117.816	116.031	314.397	351.802	666.199	564.062
Izdaci za materijal i usluge	499.269	561.206	433.439	494.637	422.436	263.849	1.493.914	1.180.922	2.674.836	2.241.632
Grantovi	766.975	656.896	878.042	828.441	712.343	1.200.602	2.301.912	2.741.385	5.043.298	2.477.853
Izdaci za kamate i ostale naknade	2.424	2.080	2.268	2.188	1.934	2.134	6.772	6.257	13.029	16.565
Doznake nižim potrošačkim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
22 Neto pozajmljivanje*	-665	6.519	0	1.624	16.917	-292	5.854	18.249	24.102	-1.023
3 Neto nabavka nefinancijskih sredstava	11.699	33.370	8.092	138.215	130.516	18.255	53.161	286.985	340.146	321.561
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	374.370	-208.490	72.959	2.039.170	494.008	1.219.092	238.839	3.752.270	3.991.108	2.091.263
5 Neto financiranje**	-14.702	-13.598	-14.356	-14.096	-13.398	-833	-42.657	-28.328	-70.984	-87.592

Tabela 6. Mjesečni konsolidirani izvještaj

Tuzlanska županija, I – VI 2007. godine

		I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	I-VI 2007	I-VI 2006
1	Prihodi (11+12+13+14)	28.688.805	27.419.076	34.492.165	36.998.540	38.439.899	39.949.199	90.600.047	115.387.638	205.987.684	172.797.459
11	Prihodi od poreza	25.183.617	23.023.769	28.074.059	29.307.277	31.689.397	31.714.437	76.281.445	92.711.111	168.992.556	142.563.487
	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	714.064	897.192	1.065.960	893.793	764.080	920.674	2.677.216	2.578.547	5.255.763	4.043.051
	Porezi na plaće i radnu snagu	2.431.098	2.743.196	2.834.868	3.382.583	3.324.082	3.535.128	8.009.162	10.241.794	18.250.956	14.754.053
	Porez na imovinu	725.732	913.553	997.191	1.460.401	1.587.067	1.334.229	2.636.476	4.381.697	7.018.173	4.570.231
	Domaći porezi na dobra i usluge (po propisima do 31,12,2005)	1.223.223	857.388	1.685.323	1.169.028	942.308	886.861	3.765.934	2.998.198	6.764.132	24.147.244
	Prihodi od neizravnih poreza	20.051.367	17.565.820	21.435.023	22.327.626	24.991.802	24.960.958	59.052.210	72.280.386	131.332.596	94.406.413
	Ostali porezi	38.133	46.620	55.693	73.845	80.057	76.587	140.446	230.490	370.936	642.495
12	Neporezni prihodi	3.368.083	3.981.559	5.855.026	7.001.463	6.269.574	6.910.553	13.204.669	20.181.590	33.386.259	30.200.377
13	Grantovi	132.070	400.548	559.306	657.515	459.121	1.313.977	1.091.923	2.430.613	3.522.537	15.269
14	Ostali prihodi	5.035	13.200	3.775	32.285	21.806	10.232	22.010	64.322	86.332	18.326
2	Rashodi (21+22)	20.857.277	23.021.807	27.470.006	32.405.453	32.661.229	36.197.905	71.349.090	101.264.587	172.613.677	142.402.368
21	Tekući izdaci	20.921.272	23.048.656	27.510.679	32.442.081	32.698.820	36.239.829	71.480.606	101.380.729	172.861.335	142.341.608
	Plaće i naknade	13.762.354	14.551.192	14.943.875	17.204.373	17.121.451	21.690.126	43.257.421	56.015.950	99.273.371	83.444.470
	od čega: Bruto plaće	11.633.258	12.155.109	12.456.347	13.991.939	13.932.387	13.923.141	36.244.713	41.847.467	78.092.180	66.544.773
	od čega: Naknade	2.129.096	2.396.083	2.487.528	3.212.434	3.189.064	7.766.985	7.012.707	14.168.483	21.181.190	16.899.697
	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	1.385.163	1.445.340	1.469.086	1.666.801	1.654.167	1.656.674	4.299.590	4.977.642	9.277.232	7.940.357
	Izdaci za materijal i usluge	3.379.465	3.440.594	5.578.543	5.270.733	5.091.004	5.331.926	12.398.602	15.693.662	28.092.265	23.542.131
	Grantovi	2.045.378	2.937.767	4.903.431	7.767.252	8.345.442	7.081.090	9.886.576	23.193.784	33.080.361	25.556.697
	Izdaci za kamate i ostale naknade	7.472	29.296	18.804	32.754	90.922	51.568	55.572	175.244	230.816	243.106
	Doznake nižim potrošackim jedinicama	341.439	644.466	596.940	500.167	395.835	428.444	1.582.845	1.324.446	2.907.291	1.614.847
22	Neto pozajmljivanje*	-63.995	-26.849	-40.673	-36.628	-37.591	-41.923	-131.517	-116.142	-247.658	60.760
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	1.199.394	711.171	1.749.490	1.845.684	2.403.590	3.290.532	3.660.055	7.539.806	11.199.862	5.203.314
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	6.632.134	3.686.098	5.272.670	2.747.402	3.375.080	460.762	15.590.902	6.583.244	22.174.146	25.191.777
5	Neto financiranje**	-17.441	-157.857	343.355	251.612	329.194	490.835	168.057	1.071.641	1.239.699	-558.497

Tabela 7. Mjesečni konsolidirani izvještaj

Iz rada Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje

(pripremaju: Šerifa Mujčić, Milan Kuridža)

U Sarajevu je 04.09.2007. godine, nakon ljetne pauze, održana 81. sjednica Upravnog odbora. Odbor je primio na znanje inicijativu Ministarstva financija Federacije BiH, kojom je predloženo oslobađanje od plaćanja poreza na dodatu vrijednost za medicinsku robu koja se nabavlja za javni zdravstveni sektor putem donacija i povoljnih kreditnih aranžmana iz entitetskih proračuna. Ova će inicijativa biti razmatrana u okviru sveobuhvatne analize Zakona o porezu na dodanu vrijednost, kojom prilikom će se analizirati i usklađenost ove inicijative sa odgovarajućom direktivom Europske unije.

Upravni odbor je dao saglasnost na inicijativu Vijeća ministara da se pristupi izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi, u dijelu koji se odnosi na bescarinski uvoz pšenice u količini od 100.000 tona za potrebe robnih rezervi entiteta. Istovremeno Upravni odbor nije podržao inicijativu Vijeća ministara BiH za pokretanje postupka izmjena Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Vijeće ministara je predložilo izmjene pomenutog propisa na način da se propiše stopa poreza na dodanu vrijednost u visini od 5% na pšenicu u količini od 100.000 tona za potrebe robnih rezervi entiteta.

Zaključeno je i da se inicijativa Povjerenstva za financije i proračun Zastupničkog doma PS BiH za izmjenu Zakona o trošarinama (obrađivač inicijative je Povjerenstvo za vanjsku trgovinu i carine istog doma) dostavi radnoj grupi Upravnog odbora UNO koja je zadužena za izradu sveobuhvatnog prijedloga ovog zakona. Članovi Upravnog odbora iz reda ministara će održati poseban sastanak i svoje mišljenje proslijediti radnoj grupi Upravnog odbora UNO. U okviru ove tačke je raspravljano i o pitanjima vezanim za kontrolu rada slobodnih zona. Zaključeno je da se organizira poseban sastanak predsjedavajućeg UO, direktora UNO, EU CAFAO i članova UO iz reda stručnjaka, kako bi se otklonile dileme vezane za ovo pitanje.

U listopadu 2007. godine planirane su dvije sjednice Upravnog odbora. Na sjednicama se može očekivati rasprava o značajnim pitanjima, od kojih navodimo neka:

- rasprava o zakonima koji reguliraju način raspodjele prihoda od neizravnih poreza (reguliranje pitanja unutarnjeg duga),
- rasprava o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost,
- rasprava o Pravilniku o raspodjeli prihoda od neizravnih poreza (sačinjen nacrt kojim se osigurava trajnije reguliranje pitanja raspodjele prihoda od neizravnih poreza),
- rasprava o načinu rješavanja pitanja obveza bivših carinskih uprava.

Da li će sva, ili samo neka od ovih pitanja biti uvrštena u dnevni red, odlučiće Upravni odbor. Eventualnim usvajanjem podzakonskog akta koji bi na duži rok regulirao pitanje raspodjele prihoda od neizravnih poreza, Upravni odbor bi ostavio prostor za odlučivanje o drugim pitanjima, jer je pitanje raspodjele dominantna tema dosadašnjih sjednica Upravnog odbora.